

Ringsaker kommune

Hamar 9. januar 2025

Høringsinnspill til kommuneplanens arealdel i Ringsaker kommune

Vi viser til kommuneplanens arealdel 2024-2040 som er lagt ut på høring med frist 10. januar. Videre følger innspillene fra Naturvernforbundet i Hamar og omegn, som med over 500 medlemmer dekker kommunene Hamar, Ringsaker, Stange og Løten.

Naturavtalen i Montreal forplikter oss til å verne 30 % og restaurere 30 % av ødelagt natur innen 2030. Avtalen sier også at all natur skal forvaltes bærekraftig. Naturavtalen må legge rammene rundt all arealforvaltning i de viktige årene framover. Som en stor og folkerik kommune bør Ringsaker vise veg og vedta mål om arealnøytralitet.

Generelle trekk

I Ringsaker er store områder allerede nedbygd.

Ringsaker har et bebygd areal tilsvarende 39 000 dekar (2023). Dette bringer Ringsaker inn på en åttendeplass blant landets kommuner når det gjelder bebygd areal – mer enn store kommuner som Stavanger, Bærum og Drammen. Bebygd areal er økt med 3700 dekar siden 2011.

Hvis en også tar med vegareal i det fysisk nedbygde areal, er Ringsaker på sjetteplass blant landets kommuner.

Ringsaker har hatt stor hyttebygging over lang tid.

Ved inngangen til 2024 var tallet på fritidsboliger 7240. Siden 2006 er antall fritidsboliger økt med 1217, en økning på 20 %. Selv med en langvarig byggestopp på Sjusjøen på grunn av vannforsyningen, har altså antall hytter i Norges største hyttekommune økt betydelig i perioden 2006-2024.

Bare siden 2011 er det arealet som er bebygd med fritidsboliger økt med 1800 dekar. Areal medgått til forsterket vegnett og VA-traseer kommer i tillegg.

Vi mener at arealplanforslaget fortsatt har en for stor tomtereserve for fritidsboliger. På et eller annet tidspunkt må den massive hytteutbyggingen her i landet bremse opp. Dersom tap av natur skal stoppe, og arealnøytralitet noen gang skal oppnås, er kommunenes arealpolitikk når det gjelder hyttebygging helt avgjørende.

Ringsaker har et svært spredt bosettingsmønster

Per 1.1.2024 var 15 000 personer bosatt utenfor tettstedene i Ringsaker. Ingen annen kommune i landet er i nærheten av å ha en så stor befolkning bosatt spredt. (Den nærmeste er Alver med 12 200.)

Vi mener at dette faktum burde gjenspeiles i arealplanen i form av en tydeligere prioritering av arealene i eksisterende tettsteder, på bekostning av små grendesentra. I områder som Nybygda, Næroset, Åsmarka, Lismarka, Mesnali og Brøttum er det godt marked for brukte boliger, og utnyttelse av allerede utbygde areal må prioriteres fremfor spredning.

Solkraft

Gjennom media har vi blitt kjent med de omfattende planene for storskala solcelleanlegg i Ringsaker kommune. Bare Energieias planer i 2022 ville legge beslag på over 8000 dekar med skog i Ringsaker, omgjort til beite og solcelleanlegg.

Vi vet at det er NVE som er konsesjonsmyndighet her og at kommunens handlingsrom foreløpig er begrenset. Det er likevel viktig at kommunen tar en aktiv rolle i å ivareta sine naturområder, slik vi er kjent med at Ringsaker kommune har kommunisert ovenfor NVE.

Det er bra at arealer opprettholdes som LNF-områder heller enn å omdisponeres til kraftproduksjon. Dette er likevel ikke noen garanti, i og med at kombinasjon av solkraft og beite gjør at området kan beholde sin LNF-status.

Jordvern

Det er bra at arealplanen legger opp til en innstramning i beslaglegging av matjord. Dette må følges opp i praksis etter at planen er vedtatt og ikke uthules med dispensasjoner. Matjord er en ikke-fornybar ressurs og Ringsaker bør vedta en nullvisjon for nedbygging av matjord.

Vi stiller oss kritiske til feltene B30, B31, B111 og B112. Dette er byspredning som går på bekostning av matjord. Selv om arealene hver for seg er små er de representative for bit-for-bit-nedbyggingen som truer både natur og matproduksjon.

Nærmere om de enkelte deler av planen

Fritidsbebyggelse

Eksisterende fritidsbebyggelse dekker i dag et areal på netto 7500 dekar. Etter planforslaget kan dette økes til 19 700 dekar. Selv om det siste tallet er et bruttoareal med veier, skiløyper og annen infrastruktur inkludert, reagerer vi sterkt på en så ekspansiv hyttepolitikk. Grunneierne i fjellet ser ut til å være en mektig aktør i kommunens arealforvaltning. Vi mener kommunen må se etter muligheter for å bremse videre hyttebygging en god del, f.eks. ved å begrense hver grunneiers pott med en lik andel.

Naturvernforbundet vil påskjønne kommunen for å ha et prinsipielt syn på beskyttelse av myr mot nedbygging. En revisjon av de fra før grove figurene for nye hytteområder er på sin plass. FB101/102 Tokstadmyra kan nevnes her som spesielt viktige at tas ut.

Det er en kjent sak at Hedmarksvidda og Ringsakerfjellet er blant de mest myrrike områder i landet. Utbygging i dette området er derfor i utgangspunktet svært krevende, selv om en har en intensjon om å beskytte myrene. Terrenget viser at små og store myrdrag er vevd sammen med morenerygger i et intrikat mønster.

Erfaringer fra f.eks. Kroksjølia viser at det er svært vanskelig å unngå inngrep i myrene selv om nye hytter er plassert på hardbakke. Veger og særlig VA-ledninger har sine egne krav til linjeføring, noe som gjør det nesten uråd å ikke røre myrene. Vi forutser at utbygging av vann og avløp mot Ljøsheim/Lauvlia vil berøre myr i svært stor grad. Ringsaker må holde fast ved prinsippet om at høystandard hytter avgrenses til Natrudstilen og Sjusjøen nedenfor Kroksjødammen. Det må ikke åpnes for vann og avløp på Ljøsheim/Lauvlia.

Videre utbygging i og nær Åstdalen er kan ikke aksepteres på grunn av villreinens prekære situasjon. Område FB117 Bjønnåsbrulia bør tas helt ut av planen. Stortingsmeldinga om villrein viser med all tydelighet at vi må legge begrensninger på utbygging i viktige områder for villreinen. Politikere som vedtar ekspansive planer i villreinens leveområder gjør så mot bedre vitende, og handler direkte i strid med ekspertene på området i stat, fylke og kommune.

Boligbygging

Naturvernforbundet tilrår en klarere prioritering av de større tettstedene Brumunddal, Moelv og Hamar (Stavsberg). Det er fra før avsatt romslig med arealer i grendesentra, og vi går mot å utvide disse ytterligere. B140 i Mesnali, B120 på Stavsjø og B104 i Furnes bør ikke opprettes som nye byggeområder. B46 på Jølstad er dyrket mark og bør tas ut. Vårt inntrykk er at det i liten grad er gjort en planvask når det gjelder store og små boligområder rundt i kommunen.

Næring

Vi merker oss at næringsområdet Innlandet handelspark er foreslått utvidet østover. Vi tolker dette som at kommunen vil fortsette med å legge til rette for mer plasskrevende handelsvirksomhet langs E6, en utvikling som etter vårt syn allerede er gått for langt.

Arealpolitikken i utkanten av Hamar får store konsekvenser for byutviklingen og bevegelsesmønsteret der. Næringsparkene langs E6 har allerede ført til omfattende bilavhengig handel, noe som er i strid med nasjonale forventninger til kommunal planlegging. Disse områdene bør ikke utvides ytterligere.

Avslutning

Alt i alt etterlater planutkastet inntrykket av en kommune som både historisk og i fortsettelsen i liten grad ser det som sin sak å økonomisere med arealene og spare skog- og fjellområder for nedbygging. Vi ser også at Ringsaker er blant de kommuner som nekter å godta SSBs framskrivninger for folketall, og som ser for seg en langt sterkere vekst enn de nasjonale prognosene. For Ringsakers del håper vi at kommunen får rett, men vi er redd for at den vil havne i gruppen av håpefulle kommuner som avsetter unødige store arealer til utbygging ut fra ønsketenkning.

Naturvernforbundet

Hamar og omegn

Av arealplanens arealregnskap framgår at 47 871 dekar vil være avsatt til bebyggelse og anlegg, altså 8 000 dekar mer enn allerede nedbygd areal. Etter vårt syn bør alle kommuner ha et langsiktig mål om arealnøytralitet. Vi mener at Ringsaker må arbeide videre med sin planvask for å redusere arealer avsatt til bygging.

Med hilsen,
Naturvernforbundet i Hamar og omegn
v/ leder Ole Midthun